

KARTA PRACY · LF3

Korporacje-giganci

Dział VII · wymaganie F3 · „Czy globalne korporacje bardziej pomagają, czy zagrażają?”

WARIANT: BAZOWY

Imię i nazwisko: Klasa: Data:

Twój cel

- Oceniam wpływ korporacji na społeczeństwo, gospodarkę i środowisko.
- Opieram ocenę na danych i formułuję własną opinię.

Jak pracujecie: w grupie opracowujecie JEDNĄ stację, potem słuchacie pozostałych i uzupełniacie notatki.

Stacja 1 · Amazon w Polsce

Dane (nie zmieniaj — analizuj):

- Inwestycje od 2012: **>38 mld PLN** (8 mld w 2024); wkład do PKB >27 mld PLN; >19 tys. zatrudnionych. (*media branżowe*) (dane 2025/2026)
- Koszty: krytyka PIP i związków (normy wydajności, monitoring); kara **752,4 mln EUR** we Włoszech (monopol). (*PIP / media*) (dane 2025/2026)
- Zadanie: wypiszcie korzyści i koszty społeczne.

Korzyść (z danymi):

Koszt / ryzyko (z danymi):

Mechanizm wpływu na państwo:

Moja opinia / u mnie w życiu:

Stacja 2 · TSMC (mikroprocesory)

Dane (nie zmieniaj — analizuj):

- TSMC produkuje **>90%** najbardziej zaawansowanych mikroprocesorów świata; inwestycja 165 mld USD w Arizonie. (*media tech*) (dane 2025/2026)
- Koszty środowiskowe: zakłady na Tajwanie pochłaniają **>6,4%** energii elektrycznej wyspy oraz ogromne ilości wody. (*media tech*) (dane 2025/2026)
- Zadanie: oceńcie koszt środowiskowy wobec korzyści technologicznych.

Korzyść (z danymi):

Koszt / ryzyko (z danymi):

Mechanizm wpływu na państwo:

Moja opinia / u mnie w życiu:

Stacja 3 · Korzyści obecności korporacji

Dane (nie zmieniaj — analizuj):

- Inwestycje, miejsca pracy, transfer technologii, wpływ na PKB.
- Finansowanie kosztownych badań i przełomowych technologii (np. AI, zaawansowane czipy).
- Zadanie: wskażcie największą korzyść i uzasadnijcie danymi.

Korzyść (z danymi):

Koszt / ryzyko (z danymi):

Mechanizm wpływu na państwo:

Moja opinia / u mnie w życiu:

Stacja 4 · Koszty i ryzyka

Dane (nie zmieniaj — analizuj):

- Unikanie podatków; kontrola prywatności; monopolizacja rynków.
- Warunki pracy w centrach logistycznych; presja na standardy socjalne państw.
- Zadanie: wskażcie największe ryzyko i możliwą regulację.

Korzyść (z danymi):

Koszt / ryzyko (z danymi):

Mechanizm wpływu na państwo:

Moja opinia / u mnie w życiu:

Synteza — uzupełnij

Zważ korzyści i koszty wybranej korporacji.

Korzyści	Koszty / ryzyka	Możliwa regulacja

Wyjściówka

1. Podaj jedną korzyść i jeden koszt obecności wybranej korporacji (z danymi).

2. Wskaż jeden mechanizm, którym korporacja wpływa na państwo.

3. Sformułuj własną opinię i jeden kontrargument.

[QR] Źródła danych do samodzielnej weryfikacji — zeskanuj kod (do wstawienia).

KARTA PRACY · LF3

Korporacje-giganci

Dział VII · wymaganie F3 · „Czy globalne korporacje bardziej pomagają, czy zagrażają?”

WARIANT: Z RUSZTOWANIEM

Imię i nazwisko: Klasa: Data:

Słowniczek

- **Korporacja międzynarodowa** — firma działająca w wielu krajach, o dużym potencjale finansowym.
- **Monopol** — dominacja jednego podmiotu na rynku, ograniczająca konkurencję.
- **Suwerenność** — zdolność państwa do samodzielnego decydowania o swoich sprawach.
- **Odpowiedzialność korporacyjna** — obowiązek firmy wobec ludzi i środowiska w całym łańcuchu.

Przykład wypełnienia (Stacja 1)

Korzyść: Amazon — >38 mld PLN inwestycji i >19 tys. miejsc pracy (media).**Koszt:** krytyka warunków pracy (PIP) i kara za monopol we Włoszech.**Mechanizm:** optymalizacja podatkowa i pozycja rynkowa.**Opinia:** uzasadniona danymi, z kontrargumentem.

Stacja 1 · Amazon w Polsce

Dane (nie zmieniaj — analizuj):

- Inwestycje od 2012: **>38 mld PLN** (8 mld w 2024); wkład do PKB >27 mld PLN; >19 tys. zatrudnionych. (*media branżowe*) (*dane 2025/2026*)
- Koszty: krytyka PIP i związków (normy wydajności, monitoring); kara **752,4 mln EUR** we Włoszech (monopol). (*PIP / media*) (*dane 2025/2026*)
- Zadanie: wypiszcie korzyści i koszty społeczne.

Uzupełnij zdanie:

Amazon zainwestował w Polsce ponad mld PLN i zatrudnia ponad tys. osób.

Pytania pomocnicze: Jaka jest największa korzyść i skąd to wiesz?

Skutek + działanie / „u mnie w życiu”:

Stacja 2 · TSMC (mikroprocesory)

Dane (nie zmieniaj — analizuj):

- TSMC produkuje **>90%** najbardziej zaawansowanych mikroprocesorów świata; inwestycja 165 mld USD w Arizonie. (*media tech*) (*dane 2025/2026*)
- Koszty środowiskowe: zakłady na Tajwanie pochłaniają **>6,4%** energii elektrycznej wyspy oraz ogromne ilości wody. (*media tech*) (*dane 2025/2026*)
- Zadanie: oceńcie koszt środowiskowy wobec korzyści technologicznych.

Uzupełnij zdanie:

TSMC produkuje ponad% najzaawansowanych mikroprocesorów świata.

Pytania pomocnicze: Jaki jest największy koszt środowiskowy?

Skutek + działanie / „u mnie w życiu”:

Stacja 3 · Korzyści obecności korporacji

Dane (nie zmieniaj — analizuj):

- Inwestycje, miejsca pracy, transfer technologii, wpływ na PKB.
- Finansowanie kosztownych badań i przełomowych technologii (np. AI, zaawansowane chipy).
- Zadanie: wskażcie największą korzyść i uzasadnijcie danymi.

Uzupełnij zdanie:

Zakłady TSMC na Tajwanie pochłaniają ponad% energii elektrycznej wyspy.

Pytania pomocnicze: Jak firma wpływa na państwo?

Skutek + działanie / „u mnie w życiu”:

Stacja 4 · Koszty i ryzyka

Dane (nie zmieniaj — analizuj):

- Unikanie podatków; kontrola prywatności; monopolizacja rynków.
- Warunki pracy w centrach logistycznych; presja na standardy socjalne państw.
- Zadanie: wskażcie największe ryzyko i możliwą regulację.

Uzupełnij zdanie:

Największe ryzyko korporacji dla państwa to

Pytania pomocnicze: Co możesz jako konsument?

Skutek + działanie / „u mnie w życiu”:

Synteza — uzupełnij

Zważ korzyści i koszty wybranej korporacji.

Korzyści	Koszty / ryzyka	Możliwa regulacja

Wyjściówka

Dokończ zdanie:

Uważam, że korporacje bardziej, bo

Jedna liczba lub fakt do zweryfikowania — sprawdzę w:

[QR] Źródła danych do samodzielnej weryfikacji — zeskanuj kod (do wstawienia).

KARTA PRACY · LF3

Korporacje-giganci

Dział VII · wymaganie F3 · „Czy globalne korporacje bardziej pomagają, czy zagrażają?”

WARIANT: ROZSZERZONY

Imię i nazwisko: Klasa: Data:

Zadanie 1. Debata panelowa — dwa stanowiska

Zbierz argumenty obu stron sporu o wpływ korporacji na suwerenność.

Technokratyczno-rynkowa	Suwerennościowo-socjalna
inwestycje, technologie, PKB...	podatki, prywatność, monopol...

Twoja ocena (bez „jedyniej słusznej” odpowiedzi):

Zadanie 2. Zaprojektuj regulację

Zaproponuj jedną regulację ograniczającą ryzyka (np. podatek cyfrowy, przepisy o warunkach pracy) i oceń jej ograniczenia.

Regulacja:

Ograniczenia / ryzyka:

Zadanie 3. Weryfikacja danych

Wybierz dwie liczby z dossier i zaplanuj weryfikację.

Liczba do sprawdzenia	Gdzie i jak (instytucja, rok)

Refleksja: dlaczego dane o firmach bywają różne w różnych źródłach?

[QR] Źródła danych do samodzielnej weryfikacji — zeskanuj kod (do wstawienia).